

„ЗАСТАВА“ излази трипут у недељу, средом, петком и недељом.

Цена је на годину 12 фор. на по год. 6 фор. на четврт године 3 ф. на месец 1 фор. а. врод. за Аустрију, а за Србију на годину 120 гроша на по год. 60, а на четврт године 30. гроша.

ЗАСТАВА.

Огласи се рачунају по лични врста, које из гармонта заузимају, и за сваку врсту плаћа се увек по 6. повича за жиг увек по 30 н. Доноси се шаљу уредништву, а предлата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад, у кући број 858. код „златног једнорога“.

Број 18.

У Новоме Саду у петак 13. фебруара 1870.

Год. V.

У Новом Саду 12. фебруара.

Страни листови говорећи о размирици црногорско-турској ради неких пашака, преповедају, да је ради изравнања исте, изишао предлог од стране Аустрије, да се област „велико и мало брдо“ прогласи неутралним. Но „Преса“ вели да тај предлог није изишао од Аустрије, него од Русије, и да аустро-угарски кабинет баш на против „поред свет најотпунјијег споразумног одношаја са руским заступништвом“

гр. Вајот одирао ватикану оградом против „силабуса“, и с тиме званично изразио се против концила, то лако може бити, да ће папа гледати да се из немиле положаја извуче путем који му француски министар показује, т. ј. одгођењем концила.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

даље, како је француска влада дужна водити бригу о јавном мњењу вели: „Али има извесних дела, која су ако се у концилу узму да доврше — у стању садашњу комору, а можда и још у већој мери другу нову, ако би општи избори нужни били, недовољно расположити. Ко зна дал нас какав парламентаран вотум неће приморати, да повучемо војску нашу из Чивитаве-хије?“ Ово је доста потпоре министровој жељи.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

Гласови који из Париза стижу о тамошњем стању, мирише врло јако на реакцију, и судећи по свему што данашња влада ради, може се рећи да је Оливје већ једном ногом запао у чело реакцији. Затварања су непрестано на дневном реду, састанци се забрањују, писма се на поштама „губе“, тако да се може рећи, да није горе било ни у данима најжешћег апсолутизма. Народ од своје стране на све те мере „заstraшења“ одговара демонстрацијама, и како су сад све жице затегнуте, лако може из тих демонстрација букнути револуција. За све то што сад смета мирном животу француског народа, одговараће Оливијерово попуштање.

бе боја. Остали, свега 300 друга, одапру се веома слабо.

Употребила се згода овог несретног опирања просути сумњичења, денунцијације, и сваког рода клевете противу ове странке, коју имах част ја овде заступати, кад људи те странке све своје силе употребљаваху, да угазе буну. Били су скинути или премештени јавни чиновници због тога, што су били чланови странке, или зато, што су неговали

уписало се у грех неком чиновнику, да је држао у свом албуму лик једног одличног мужа. Редовна реч бивала је: „рат поповима православним“, оним поповима који су се били народу омразили кротећи га, и који су ипак морали се иселити да избегну јарости часа.

Једно опирање сасвим местно, и које је зависило о наглом уведењу обранбеног закона, и што је народ мислио, да није дошао од царске воље, хтело се хотимице преобразити у политични устанак, на су се зато и сковале најомешније приче. Но убезочити клеветнике, доста је рећи само то, да је само десети део Бокеза учествовао у опору, да су опирачи носили увек заставу црвено-белу с орлом царским и као нови Гибелани, мислили да се боре с местном влашћу, да најпосле, кад су уговорали предају, нису захтевали ни један увест политички, али ни своју аутономију, која им је отета, ни кирилицу, коју им је из средњих школа прогнало садашње министарство после 5 векова. Шта су тражили? оружје, обилжни узрок њиховог опирања; оружје, које им је г. Вијер забрањено носити. Један седи старац рече ми при поласку моме у Беч: „Увери цара, да смо се ми борили само против његови чиновника а њему да смо увек верни“.

За обуставити зло, а одлучна лица, која морам овде споменути у знак вечитога принања, а то гроца Ауерсперга и цуковника Шенелда, који су помирење започели, такође генерала Родина, који га је довршио. Милостиви пак наш цар знао је опростити, пак је знати и утешити.

Мој частни са друг г. Лапена прочитао вам је неки проглас цуковника Симића. Ја у обите мислим, да један цуковник, који није врховни заповедник, не сме прогласе чинити.

Морам пак приметити, да је г. Лапена читао само један неверни превод, и да из такога извора прии доказе против свој земљака са врло мало братске љубави. У сваком случају пак и кад би г. Симићи и Лапене мислили, да је било тамо политички сплетак, то би било само њихово лично мњење, али факти говоре противно.

Господине! У Боки, у мени је, тако рећи персонализована народна странка, а ја сам био противу опирања. Ја и моји политички пријатељи мислимо, да можемо остати добри Аустријанци и добри Славени. Сједишење са Хрватском, тако мило предмет мојега противника, дошло је из Беча, и Бокези су га примили, тек да добију кроз угарско-хрватски устан своју стару аутономију, за коју се увек боре законитим путем, као што сведочи споменика, коју сам имао част предати јоште г. 1868. н. п. министарству унутрашњи послова.

Жалостни догађај на Леденицама мора се приписати томе, што су они људи мислили, да ће им војска грабити можда, а не да иде, да умножи стражарицу на Драгаљу.

Ја мислим дакле, да није ни право, ни разборито прекретати нарав овога опира и клеветати без икаквога доказа. Ако пак јошт, моја господо сумњате, дајем вам моју частну реч, да ту није било политичког узрока. Ја се надам, да мој положај на вјерну опозицију влади, у којој се находим све од год. 1862. неће имати уплива, да ми неверујете. Против денунцијације, да је ту бивало каквога југо-славеног појма, ја протестујем на име здравог разума, и молим Бога, да Њ. Вел. цару други народи небуду мање верни од бокешкога.

Што се тиче начина угушења буне, и потовег помирења, хоћу доказати други пут. Ово је разложење учинило сензацију код чланова одборни, који су га разумели, и зато је закључено, пре него се ствар коначно реши, нека се позове г. Љубиша, да даде превести своје разложење, што се има штампати међу све чланове царевинскога већа разделити. До

тога су одгођене одборске седнице. У будућу ће седницу ваљда и бивши министар гроц Таево доћи. Свакако ће занимљива бити та расправа и пред царевинским већем, јер ће се показати, је ли већини царевинскога већа више стало до Гискре или до истините одговорности владине. Буди ли се толика непотребно проливена крз и толики некористно потрошен новац запостављао особним обзиром; узваљаду ли више обзира на господство сада владајуће которије него државе; онда се има саданњи рајхсрат послати у Рим, нека се бије са језовитима за теорију слободне државе; државне послове треба предати рукама озбиљним и задушним.

(Из „Заточника“.)

Православној општини у Сомбору.

Прошлог месеца походио сам у друштву високопоштованог господина Николе Вукићевића србске народне школе у Сомбору, и уверио сам се том приликом, да србска православна вероисповедна обштина нема ни једне школске зграде, која би њена својина била, и да су србске школе у Сомбору, којих има у вароши на броју осам, поламентане од чести у једној занемареној варошкој згради, а од чести у под најам узетим кућама.

Овај чин сведочи по себи, и без даљег разлагања, да школске просторије у Сомбору неодогуарају намењеној цели, и да нису удешене за наставу деце.

Но да неби посумњали у истину мога тврђења, особито пак они, који исте школе са озбиљном намером походили нису, и тако постојеће мане ако су и спазили, ал их нису уједно и пресудили, — за дужност својој држми оно, што сам о споменутом школицима на ту сврху, да изазовем вољу на рад њих, којих корист и напредак изикује, да озбиљно буду за тим, да што пре набаве цели и потребн сходне школске зграде, без којих настава подмладак није могућа.

Од србских школа, које у вароши постоје, смештене су, а наиме три разреда главне мушке школе у тако званој варошкој школој згради, која је с пола прљана и чађава. Дад је могуће дакле, да се деца овде пре свега на уредност и чистоту науче, и навикну? У истој су згради просторије школске мрачне и влажне, ходник и авлија нечисти, и на обе стране нечистота и неред онде, где се подмладак душевно васпитава и одгаја.

Четврти разред исте главне школе смештен је у црквеној кући, ту је школска соба тако кратка, узана, и неудесна, да се многи предмети, који се наочигледно уче, као: земљопис, природис и рачун, као што би ваљало, предавати немогу, — та стародревна соба морала је бити некад или звонаров стан, или место, где се исповедало, и на оба ове цели могла би се и сад много боље употребити, ал за школу, и то главну, никако.

Просторије женских школа, ако и јесу у кући, која је под најам узета, ипак су доста простране и видне, и могле би се са незнатним трошком за наставу удесити.

Школе у „Дрвеници“ и „Селеници“ смештене су у обичним, под најам узетим кућама, те су с тога и школске просторије у тим кућама, пошто су при грађењу сасвим другој цели намењене биле, — за наставу посве негодне. Особито је црвеначка школа узана и тако дугачка, да учитељ није у стању у један мах и настављати, и на ред пазити. У „Селеници“ се пак настава из јутра доцније започети, а с вечера раније свршити мора зато, што је школска соба мрачна. Оба ове школске собе нису ни патосане, а и са нужним школским намештајем, тако су удо снабдевене, да и велике на варошке школе.

Да горе наведене, и тако у обште све школске просторије у Сомбору неодогуарају оним увјетима, које наставни закон у §. 27. прописује, примећавам ради знања, а уједно ради равнања додајем и то, да су школске просторије у Сомбору, поред свију недостатака јошт и децајем здрављу шкољиве, и то које због влаге, и нечистоте, које зато, што су тескобне, а поглавито зато, што се лако ветрити не могу, и то баш онде, где би због тога, што патоса нема, најужније било.

Истом приликом приметно сам даље, да

дали, онда би број грађана гуњих народности тек једну трећину изнео.

Зашто влада угарска није приликом овог пописа хтела да се и број разних народности дозна? Та попис је чињен у интересу науке, а у данашњем времену нема питања, које већма потреса све слојеве друштвеног живота и све органе државне него што то чини питање народности. Па ако је наука сретљива за усавршење блага стања човековог, онда нема веће дела за науку, него да припомаже решењу савремених питања. Али наука открива истину, а Мађари се укључавају пред светомшћу истине, и радије муте по мраку заблуде, не би ли тако у мутној води бар штогод више узловити могли. И по овој прилици Мађари иду на то да што више католика и протестанта, па били ови Срби, Немци, Словаци или које друге народности својим незајазним грлом прогутају. Али то много не вреди, јер то су само обмане.

При попису, што је г. 1850. г. чињен, била је и рубрика за народност. Но при другом попису г. 1857. није исте рубрике било, али је била намесништво у Темизвару издао 1860. г. налог политичним властима, да ове на основу списка од 1850. и 1857. г. згогове списак становништва и по народности, што је и учињено, и што је најбољи доказ да је намесништво увидело своју погрешку, па ју је наизнадно поправити хтео. А угарска влада у времену, где се у просвети од пређашњег доба бар у неколико корачило, игнорише тако важан фактор државног живота. Нама је познато, да је посланик Ходошију интереловао министра у тој ствари, али је ли кад какав одговор добио, није нам познато. Господа горе ваљда мисли, да се то нас нема тичати, а што је на сабору на ту цел 150000 фор. вотирано, и што су наше општине на свој рођени трошак попис обављале, зар то сиротиња раја не осећа?...

Пре него што завршим ово ћу да вам саопштим податке из пописа од 1857. г. Онда је Нови Сад имао 14055 становника, дакле са 229 мање него сада. Од тих је било по вери: 7204 православаца, 4679 католика, 99 унјата, 25 јермена, 492 јеванђелика, 962 калвина и 774 чивутина. Дакле поред околиких силних вероисповести имамо данас још једну вероисповест више, а то су — назарени.

Мокрина 6. фебруара. Ономад стиже нам комисија, што пошккује бираче за башахидског посланика. Па знате ли ко су чланови те пописне комисије? Све људи који немају ни појма о правним одношајима, о правима и дужностима гласача, људи, који се иза тезе подигоше до маџистратских звања! — Човек се чудити и дивити мора том грдном безумљу, манџности Лалиној, што повери тај важни посао људима без икакве јурдична знања. А морате знати да су ти људи Лалине багре, па у њима највише поуздања имајаше, да ће пречити милетићевцима уписивање. Па при свем томе, што је баш онога дана, као је комисија амо стигла, јака вејавица ударила, која је и сутрадан држала, ипак се до 400 гласача уписао јер је текући број до Мокрина уписаних био: 1532. а с мокринским гласачима 1898. и 34 рекламента, — а та се комисија од 10. зобр. од 10 сати у јутру до 6 у вече до 11. зобр. од 8 сати у јутру до 3 после подне, еле свега 11 сати у Мокрину бавила где се по најновијем статистичком народопису до 10. хиљада душа броји. Хвала дакле свестним Мокринцима, које не застраши при уписивању ни вејавица, ни краткоће времена — а ни препреке од стране комисије, него листом нагрнуше те се уписиваху. А највећа хвала оној честитој браћи, који не пожалише труда, већ вајвоше по улицама Мокринским с Милетићевцима; место „Пркос“ пасирало би „Кр. комесар, и т. д., и т. д. Наравно да би онда према наслову и сам комад морали достојно и сходно маџарском густу прерадити, па би онда до године можда још већу субвенцију добили. — Сад помало и Немци увиђају да ду а ли зам у нашој монархији не значи ништа друго, него супремација Мађара над свима осталим народима, пак и над Немцима, с којима су се токорс „изравнали.“ Али интересантно је што то још не увиђају паметни Немци, него само они људи; и то ово како: Сиоф је био овде један врло свечан „Nagrenabend,“ и ту се међу осталим и ово декламовало:

„Seitdem Dualismus wir eingeführt nun hab'n,
Herrschen die Ungarn und zahl'n thun die
Schwab'n и т. д.“
Боже мој, колико ће још времена требати, док и паметни Немци то увиде!
Ваш дописник из Прага упада ми у реч и све оно каже, што сам баш ја хтео казати. Али излишно је да се двапут говори. Али дописник ваш „са Некара“ у једном пункту не слаже се са мојим мишљем. Ја мислим да нећу бити „на кривом путу“ ако истом брату кажем да је „на кривом путу“ кад вели да је ваш парки дописник „на кривом путу“ кад држи да преса није „на кривом путу“ ако пише против владе кад је ова „на кривом путу.“ У осталом „Застава“ му је већ своје казала

ним барјаком у руци, те позиваху народ на уписивање и застава није им остао труд на правно. А кад комисија пође у Јозетово, браћа је испрати с барјаком чак на крај села, којој почасту не верујем, да се комисија баш радовада.

Мал' не заборава, да вам јавим, да је познати пријатељ Лалин Аркадије Веселиновић бележник мокрински, кортежујући по целом округу башахидском за свега, назебао и ови дана умр'о.

Војешка ствар у адресном одбору „рајхсрата.“

Ф. м. л. Вагнер: Посредством дана, које је г. посл. Љубиша навео, покушао је он да докаже, да су владом учињене погрешке, битни и прави узроци жалосног устанка бољешког били, и то навађа он као прву погрешку, да нон обробоени закон никако уведени није могао бити, почем је већ пређашње областно војништво много боље и целесходније. Ја морам на то приметити, да областно војништво није ни на каквом закону основано, него засебна, својеволјна установа и рад изводења вољи становништва остављена. Ја држим, да, кад би се исто областно војништво на основу закона организовало, да он се без сумње тако исто на одпор наишло као и код „Ландвера.“ Ја подуно верујем г. Љубиши, да неби власти никада у оних пределима на одпор наишле, кад би по вољи тамошњим људима најупалили узде и само се са паразом њихове верности задовољили.

Као другу погрешку владину наводи исти г. посл. ту околност, што су се у време, кад је увођење обробо. закона наређено било, гарнизони у Расау, Херцег Нову, Будви и т. д. место да су се улагали, улагали и тиме дотична места обеснижила. Тада сам ја био војни заповедник у Далмацији, и г. Љубиша зацело ће ми допустити, да сам ја боље о преташњу трупа извештен био, неголи он. Мени није познато, да су дотична места умањем гарнизона обеснижена, знам пак то, да су у то време била јесења војна вечања, због којег су се трупе концентровати морале, и да сам ја регименту Вилпфен заједно са једном батеријом из Дубровника у Херцег-Нову ради вечања послао, и тим је војска у округу Которском моментано умножена а не умањена била.

Што се пак треће погрешке владине тиче, да није за времена закон општанама у оба земаљска јевика обнародован био, то се морам на један извештај позвати, у коме се јавља, да је г. посл. Љубиша 29 јунија на једном скупу на Побору, Манина и Браћа председавао, на коме се о обробо. закону врло подрбно говорило и многа се изразила, да би „Ландвер“ био мањи терет, неголи областно војништво. Морао је дакле „ландвер“ том приликом добро објасњен бити.

Да се увођење обробо. закона на пет месеци (не на четир) одгоди, што се у једној молбеници захтевало, о томе сам ја већ у прошлој седници говорио, али љу још нешто придодати. Посл. Љубиша навео је име Ф. м. г. Ауерсперга веоног спомена достојно и по томе ће његовој сведочи поклоница поверења.

Исти је генерал 11 новембра јавно, да неки православни свештеници тероризују оне људе, који су се већ склонили, да се својим кућама поврате, и врло су вешти да народу владу омраве; како ли се чини, ови би повољно одгоду на пет месеца више на узнемиривање нежелу на умирење употребили. При набрајању погрешке напада посл. Љубиша на мене као тадашњег намесника, што месеца септембра нисам сам у Котор отишао, да би агитације савладао, почем је народ научен, да закон и вољу цареву из сами намесникови уста чује; тако захтевање чини ми се мало претерано, кад се од једног намесника захтева, да као добочар законе обнародује.

Војне референције посл. Љубише при излагању шесте погрешке владине тако су стратезијске природе, да немам толико одважности, да му на том пољу следујем (ал' је плашљив!! У.), него морам то оставити војеним капацитетима.

Што се тиче седме погрешке, то се сасвим слажем са г. посл. Љубишом, само држим, да су се агитације не око средине септембра, као што он наводи, него за неколико месеци пре у Котору, Расау Херцег-Нову и можда и у Будви, где је сам посл. Љубиша градоначелника појавио, и застава, ја се подуно с њиме слажем, да је влада учинила оно што он вели, да би тиме цела ствар свршена била.

и ја само додајем брату са Некара да он не кара дописнике „Заставине,“ ако ови нису заслужили, т. ј. скривили. У осталом брат дописник са Сене неће се ваљда баш здравом „кренковати,“ највише ако попије коју чапу шампањера више у „некарско“ здравље, а ни Ролфор неће оно речи узети баш здравом к срцу, и остаће који је и био, т. ј. „непомирљиви“ противник династија и деспотовања. — Ја се надам да се нико неће срдити на мене ако са политичког поља скочим наједанпут на литер. и то на нашу песничку књижевност. То је ово кадо било.

Седим ја у вече о једним мојим пријатељем, који је познат као најсупопарнији материјалиста и диваним с њиме о нашим најновијим појетима. „Лако је данас бити славан песник, вели он, ја нисам никад забо пера у стихове, па ја сам ипак у стању написати стихове да се могу потпуно сравнити с нашим најновијим песмама.“ Стоји оклада, одговорим му, да не можеш. Сутра дан донесе он ове стихове:

„Ја сам пош...
Д' идем у варош;
Помозте ми о свевишњи божи,
Ал' ме боли прет на левој ножи.
Ћука, ћука, ћу,
Ћука, ћука, ћу...“

Осам погрешка — тешка погрешка, рече посл. Љубиш — била је забрана ношења оружја. Ја вас питах ја господо, како би се себи представити могли, у једној области зб' г. преступа, побуне и револуције обнародовани преки суд, где је сваком слободо, с пушком, ништољем и хандларом њи, да су трупе пре неколико дана сасвим изненада нападнут биле, незнајући, ко им је пријатељ, ко ли непријатељ?

Што се тиче 12-сте погрешке, то би ме врло далеко одвео, кад би се потрудио, да ту уображену погрешку опроргнием. Мени се чини, да је посл. Љубиш напуштање Будве само зато нагласио, да би се видело, да је он јуначки брањког истог места био. Добро, та му заслуга остаје неспорна, само ба ја немо знати, зашто није он свој велики утицај у овом пределу већ прошлог лета, него тек месеца новембра употребио.

Што се пак маноследку тиче оне странке, коју посл. Љубиша заступа, и које су чланови овај могућа средства употребили, да устанан предузуде, где је даље напоменуто, да су се и свештеници трудили, да устане умире и од предузатог пута одговоре, напротив тим казати, да сам ја сам видео, како свештеници предводе у боју усташе, и да су то, као што сам пређе из једног извештаја Ф. г. Ауерсперга навео, они исти били, који су народ на устанан подбодали, дакле баш противно оно, што је г. посл. Љубиша потврдити хтео.

Г. посл. Љубиша приповедео нам је, да су Бољешки у једној молби писали владу и царског ораја; само је још заборао као факт навести, да су се поред тога са медаљама царски официра укршавали и одело царски војника носили, на сваки начин да би само своју приврженост цару и влади још боље засведочити могли.

Пристајем ја г. посл. Љубишу, да у тој ствари нису у великој мери југославенске аспирације радиле, почем би још боље на видело изишле; али да је нека опорунта пропаганде, поју ја међу поближе одређенима, много допринела ојој заблуди, то ја могу са сваком одсудношћу тврдити.

Цео је пропаганда, као што сам још пре навео, не треба тражити у Аустрији. Ал' немир, који је она код духова изазвала, извор је многог зла и по томе не безопасан. У овом случају застава је био уставни доказан — мстан, али да се одгодуло увођење „ландвера“ на пет месеци, као што се захтевало, то би лако услед политички дотађаји веће димензије узети могао. Јер кад су се подготављивања и на северу Далмације приетила, где су готово на дневном реду била, то се онда није могла за обилну држати молбеница, у којој се захтевало одгођење закона на пет месеци.

Др. Лапена: припећује, да посл. Љубиша својим наводима, није ниједан пример опроргао. Што министар земаљ. обробо. вели, да ниједан свештеник није припомагао увођењу „ландвера,“ то нешто тако, почем он сам познате петорци, који су свим могућим средствима за то настојавали. Заставе, које су усташе у бојевима носиле, биле су црквене; али ја у томе изувидим никакав доказ законитости. Обнародовање преког суда навео је посл. Љубиша поругом, на таково што неможе он то опет држати, почем је обнародовање преког суда преко нужно и неизбежно било. Кад су изпадаји на владу снажни били, то је сасвим природно, да се и ова морала снажно бранити. (Врло добро! дакле тавацино, пушкарњем, вострељењем и вешалама!! У.)

Ф. м. л. Вагнер: Што се пак тиче ужасна сцена, које нам је посл. Љубиша живо насликао, то сам у стању следеће навести: 21. октобра одпочела се војна операција у Жупи (Грбљу); тог је дана само једна кућа спаљена, моју су, као што ми је јављено било, војници на јурш освојили. 22. окт. трајала је борба три пуна часа код Шишаћа, које је место са ракетлама и гранатама нападнуто било, где су наравно опет куће горети морале. У осталом више су кућа војници заузели, и сасвим је познато, да су при тадашњем огорчењу исти војници ово или оно спалили. Почем ја као заповедник таково војвољу нисам трпяти хтео, то сам одма заповеднике трупа писмено опумоношио, да због пљевине и разни самовољно учињени штета, у војска преки суд обнародују.

Ипак сам 25. окт. при походу обрштира Шенфелда од Будве против Манина видео неколико кућа у пламену; почем сам Будву 26. оставио, то нисам могао дознати, које и зашто куће запалио. Што се пак неог Берете тиче, који је са белом заставом у стаи код Будве дошао, ствар је у овоме: Он је дошао сам, у востм магновењу јаве ми два артиљеријсте да је и он припомагао војничком паду тврђавице Стањевачка а становништво будв. кинско обележи га, као убицу, који је многа убиства и без-

Па ко сме сад казати,
Осам ч'век без части,
Да појета нис'(ам),
Кад сам ово пис'(ао.)
Ао, ао, о...
Ао, ао, о...!!“

Судије изрекоче суд у корист мога пријашка. Он доби опкладу, јер по тврђењу свију непартајских судија стихови су ти написани сасвим у духу наших најновијих песама, и мој пријан обећава, да ће скорим издати читаву књигу. Г. Чобића ће, вели молити, да се прими скупљање претплатника. Ја сам му само пребацо што нема у песми ниједно „ах“ ни „ох,“ те потомство неће моћи познати да је из нашег времена. (Обећао ми је да ће се поправити, те ће воли у идућој децени бити 16 „ахова“ и 50 „охова.“ Vederemo!)

Иначе нема на литерарноме пољу никакве важне новости. Четврту свеску „Летописа“ од прошле године још нисам примио; на другу свеску „Источног басра“ још није изишла критика; од Чобићеве граматике још није изишло оно издање; „Енциклопедија“ српског ученог друштва још није преведена на француски; лист за јестаственичке науке још није престао излазити; старе рукописе у харловачкој архиви још нису мољци (и богомољци) сасвим утаманили; уредници наших либералних листова још нису помрли од глади;

дела у Цриграду и другим местима починио. Ја сам га предао суду, и на његову пресуду нисам никаквог улива имао.

Посл. Тинти констатује сасвим супротна изјаве оба заступника далматинца. Дале констатује да на пету тачку из говора посл. Љубише још допад није нико одговорио, у којој се уприко пита, да ли би се устанак могао предузети, да је на време јаче подредење војске у Котор послато било. Он стави на министре питање, да ли је о томе у министарском савету било каква договор, шта је исти уставно и је ли влада вољна доставити одбору оне миштруације, које је ради истаговора са усташима Ф. м. л. Родичу и генералу Ауерспергу дала. Желео би знати, наведе су природе биле, те миштруације и шта се управо с њима постигло.

Посл. Грохолоски пита шта је у министарском савету више учињено било.

Министар др. Гисеи раијављује, да је по гласу једног извоја из протокола министарског савета, који му је случајно (? У.) баш сад при руци, тек 22. септембра ради бољешке ствари министарски савет држао, у коме је закључен при налог изуветног стања. Зетим се изјасни, да је готв „дво миштруације“ Ф. м. л. Родичу на исто одбору нашта, и припећује на питање, да ли је Ф. м. л. предорачио неге миштруације, да му досада такво прекорачње није познато.

Др. Рехбауер наставља врло чудновато, да министарима од 1. августа до 29 септембра није даље никакав извештај стигао.

Министар др. Гисеи раијављује један извештај намесника од месеца маја, затим од 1. југ. 1869, у којима се подрбно јавља о стању земље и њених странама, али о обробо. закону нема ни спомена; затим сирпошги један извештај намесника од 28. септ. на министра унутарња дела, у коме стоји, да ће он, т. ј. намесник, ради угрушња устанка сам у Котор одлучити, одкуда се јавно види, да намећу оног извештаја од августа до оног од 28. септ. није ниједно даље извешће намесник далматински на министра унутарњег посла, и је је и присутни пређашњи ми. далматински потврди.

Посл. Шиндлер јавља, да је пољан на министарство више питања управити, јер по његовом мишљењу, као да се са народњацима иза леђи министарства преговарало, а тај ба се факт морало констатовати.

Др. Рехбауер жели пре свега рајасније о томе, како је то могло бити, да због особито припрења на округ которски предложена измена новог обробо. закона ико од намесника Далматинског, тако и од министра унутарњег послава, није нашла никаквог обзира у министарском савету, да ли у министарском савету о дотичној измени договорано било или не, жели позитиван извештај, али је напоследку о томе говора било, на који је начам та измена предложена.

При крају седнице буде захључено, да се више непозову у одборну седницу гр. Тафе. (који није ни хтео у седницу доћи, изјавивши, да о ономе, ко се је он као министар радио, није дужан као посланик рачуна данати) и посланик Љубиша.

НОВИЈЕ.

— Горњо-карловачком варошком заступничтаву стигну брзојавно честитке са својом страном, ради мушког држања према Рауковј влади. До сад су стигли поздравни од грађанства: осечког, загребачког, петрањског, и од општине и читаоцима краљевачке.

— Жур. де Дсба“ јавља, да је највиши суд решио 6. ов. м. да у ствари Петра Лопапарте суди највиши земаљски суд. Прици Петар изабрао је за браниоца себи Леруа и Диандеа.

„Емпарс.“ јавља: да карлистичке агитације отишлу изх у северним провинцијама. Више вође њихових већ су оставили Француску и ставили се на чело усташама.

„Парлимен“ вели, да је Оливје у једној окупштини изјавио да се законодавно тело неће разопштати, јер већина је влади осигурана.

У народној окупштини румунској у Букурешту услед једног писма, што га је Ресети председнику писао, било је врло жестоке дебате; пошто је врло јако била нападнута „прлена“ странка, то седам присутних чланова исто, извиђу са протестом и претњама по окупштине.

„Млада Србадија“ — још није нашла уредника. (Сад да се опет вратим на „омлздину.“)

Омлздинска је окупштина много штошта заклучила и свршила.

Е на сто нам загодетко, зашто сада сја дана много не ради: кад је окупштина и оно што је требало заклучила и свршила — шта се онда има даље чинити? Кад се шта сврши и заклучи — онда се немз шта више радити, свршена је ствар!

Сад да се по нашем православно обичају сетимо мало и Новог Сада, како је тамо? Дали се кесели купце и општјнска аутономија још непрестано гонима гави? Е да ли дуневља вода и ајнкомен-штајер још непрестано расте? Да ли ће арки дукати и дотична „тедери“ још једнако скакати? Е да ли „менег“ кини и Локалблатове грдње још непрестано падају? Да ли грознице, бугиње и Костаћеви казамбури још и сада немилнице грасирају?

Ово су питања, на која ће ваљда новосадским „Веселко“ у своје време одговорити.

„Нише оглушчајеш и раба-твојега владико...!“

О срегенију.

НА ЗНАЊЕ.

Многа г. уписници на „Србски народни сабор“ питају ме, кад ће књига бити готова. Овим јављам им, да је до мене стајало, била би већ давно готова, јер је написана, али по- ради свакојакх сметња у штампарници, којј сам је ради штампања одавно предао, где се до данас могла штампати. По од закључка овдашње Платонове штампарнице јављено ми је, да ће се штампање најдаље мес. марта п. р. започети и брзо свршити.

Нека се дакле г. скупаца и уписници претрпе и буду уверени, да, ако будем жив, књига ће изићи ма колико било уписника и ма на моју штету било издавање узесно, јер криво користи не тражи, него да остави народу спомех о последњем србском сабору. Кад буде књига готова, јавиће се у „Застави“.

У Новом Саду 6. фебр. 1870.

Др. Стев. Павловић.

„Сађурица и шубара“

Изићи ће из штампе до краја месеца фебруара. Ко би се хтео предлати, може до још учинити код г. Илије Округића Сремца, свећеника у Петроварадину — јер се и тако са до сад скупило 180. претил. неможе штампати.

ИЗКАЗ

Штедионице у Вуковару

Table with financial data for savings banks in Vukovar, including columns for account types and amounts.

Table with financial data for savings banks in Vukovar, including columns for account types and amounts.

Table with financial data, including columns for 'Добитак и губитак' (Profit and Loss) and various account types.

Table with financial data, including columns for 'Конанни биланс' (Current Balance) and various account types.

Text block containing names and titles, possibly related to the financial data or the newspaper's staff.

Трговина и обртност.

Пешта, 7. фебруара. Као што је обично суботом, тако је и данас слаба радња била. Цена се исеу променила; Званично није ништа белажено.

жеда своју стару цену. Цена ране биле су ове: Шеница потпјска 88—89 фун. 5 фр. 30 и. 87—89 фун. 5 фр. 15 и. 86—89 фун. 5 фр. средња 86—89 фун. 4 фр. 80 и. 85—89 фун. 4 фр. 60 нов. 84—89 фун. 4 фр. 30—35 и. обоје на три месеца. Наполица црн. цента 3 фр. Рж 78—80 фун. 2 фр. 80—90 и. Јечам 66—72 фун. 2 фр. 15—25 и. Зоб по кавови од 1 фр. 95 и. до 2 фр. 15 и. Кукуруз стари банатски 2 фр. 55—60 и. по дол. цента: јечам за мај и јуни 2 фр. 55—57 и. до н. Пасуљ 3 фр. 60 и. Пасуљница 4 фр. Проја по меру 3 фр. Свињска ма тјестина 37 фр. 50 и. са стране заједно с буретом 36 фр. 50 и. Шљиве богачке с довозом 11 фр. 50 и. Шљивови и пшеа 14—15 фр. Мед у малим буретама 24 фр. у великим 20—21 фр. Шљивовица нова 26—28 фр. с довозом и буретом.

Пештанска берза и житара од 9. фебр.

Table with market data for wheat and other grains, including columns for 'Цена ране', 'Обрт.', 'Тежина', and 'Цена од ц. цена'.

Курз ефекта.

Table with market data for exchange rates, including columns for bank names and rates.

Телеграм бечке берзе од 12. Фебруара.

Table with market data for telegrams from the Vienna exchange, including columns for commodity names and prices.

Table with market data for various commodities, including columns for item names and prices.

Стање воде: Пешта 7. фебр. 7' 0" преко 0. обл. Пожук 7' 12' 1"

ОГЛАСИ. СТЕЧАЈ.

На осн. у закључка гл. скупштине са. вр. вароши Новог Сада од 11—14. јануара 1870. бр. 25. и одобрења министарства унутрашњи послова бр. 2359. установљено је код овога магистрата звање првог надкапетана са годишњом платом од 900 фр. дана бројећи од првог увраћења овога закључка.

Суд слободне и краљевске вароши Новог Сада овим позива све оне, који мисле и држе, да право наслеђа над непокретностима Јелене Предовић имају да се за 45 дана од дана увраћења са ни смејем доказима код овог суда пријаве, што ће се по истеченом року сад већ пријављенима и доказанима наслеђицима Дафини и Катарини Предовић предати.

ОГЛАС.

Од стране суда слободне краљ. вароши Новог Сада овим се до звања ствара, да је на цело покретно и непокретно имање овдашњег трговца Б. Рашина усељд молбе Полицера и Глијка. Голдшмита и Коблера из Беча и Симеон Харш сина из Пеште стедиште отворено.

Large advertisement for '1839 GOD. ROTHSCHILD-LOZE' featuring decorative borders, bold text, and detailed financial information about bonds and interest rates.